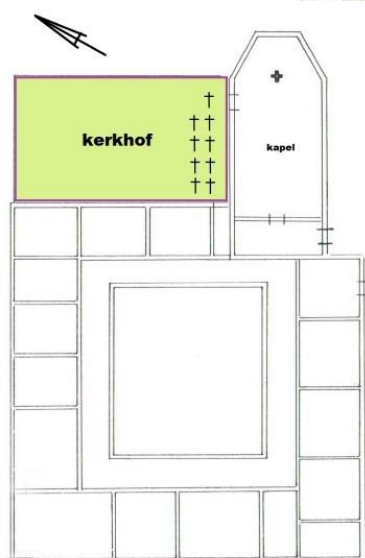

De begraafplaats bij de Achelse Kluis

Het complex van de Achelse Kluis ligt op de landsgrens met België. Gezien de oorsprong van de Kluis als stichting buiten het grondgebied van de protestantse Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden is het logisch dat het gebouwencomplex nagenoeg geheel op het grondgebied van België ligt. Anders is dat voor de begraafplaats.

In 1686 kocht Eindhovenenaar Peter van Eynatten het oude Weerderhuijs dat de gevluchte Valkenswaardse pastoor Tieleman Tielens van 1656 tot 1667 had bewoond. Hij stichtte er de Hermitage van St. Jozef in het grensgebied tussen de Generaliteit van Staats-Brabant en het Prinsbisdom Luik.

Plattegrond van de Achelse Hermitage volgens een opmeting van 1798

Op den Rösheuvel

Onder Frans bewind werd de Hermitage opgeheven en de onroerende goederen werden op 16 juni 1798 in Maastricht publiek verkocht. Koper was Jan Diederik van Tuyll van Serooskerken, de baron van Heeze.

Na het overlijden van de baron op 9 juli 1843 verkochten zijn kinderen, mede door de bemiddeling van pastoor Gast uit Heeze, de vroegere gronden en opstallen van de Hermitage aan de monniken van de Abdij van Westmalle, die sinds 1838 in het oude klooster van Meerseldreef waren gevestigd. Bij nader inzien verkozen zij een andere plaats van vestiging en dat werd Achel. Zodoende werd hier in 1846 het klooster van St. Benedictus gesticht. Het duurde nog tot 1871 vooraleer Achel tot de status van zelfstandige abdij werd verheven.

Het oude binnenkerkhof van de eremieten werd weer als zodanig in gebruik genomen. In maart 1846 werden hier de eerste drie trappisten herbegraven. Zij waren aanvankelijk begraven op het kerkhof van de paters capucijnen in Meerseldreef. Het aantal begravingen nam hier nog toe met 33 overledenen.

Het 'Nederlandse kerkhof'

Als gevolg van gewijzigde wetgeving liet in 1880 de procurator des Konings in Hasselt aan de Kluis weten dat het voortaan niet meer was toegestaan een eigen kerkhof te gebruiken binnen de kloostergebouwen. De overleden monniken en lekenbroeders moesten voortaan op het kerkhof van Achel worden begraven. Deze bepaling betekende niet alleen een inbreuk op de oude traditie om de monniken binnen de kloostermuren te begraven, maar het gaf ook praktische problemen. En ook nu bood de strategische ligging op de grens van twee landen uitkomst. In Nederland bestond wel de mogelijkheid om met toestemming van overheidswege een bijzondere begraafplaats aan te leggen. Augustinus Schaapen die op 21 september 1880 tot tweede abt van de Achelse Kluis werd gewijd wilde hier gretig gebruik van maken.

*Malachius Verstraaten, procurator
en abt van 1891 tot 1912.*

In opdracht van abt Schaapen richtte procurator Joseph Verstraaten¹ enkele maanden later daarom een verzoek tot het college van burgemeester en wethouders van Leende hetwelk we hier letterlijk citeren:

¹ Joseph Verstraaten was op 29 september 1843 in Mill geboren als zoon van een notaris. Hij was aanvankelijk ook kandidaat-notaris, maar in 1869 trad hij als postulant in bij de Achelse Kluis. Hij kreeg er de naam 'Malachias'. In 1880 werd hij tot abt gekozen, maar hij weigerde. Op 15 september 1891 werd hij echter alsnog abt, welke functie hij bleef vervullen tot 22 november 1912. Op 1 februari 1913 overleed hij in Rochefort, een stichting van de Achelse Kluis.

Op den Rösheuvel

*Aan Heeren Burgemeester en
Wethouders der Gemeente Leende*

*Geeft met verschuldigten eerbied te kennen
Joseph Antonij Willem Verstraaten Procurator
in de Abdijs te Atchel onder België.*

*Dat gezegde Abdijs ruim een uur gaans is afge-
legen van de algemeene begraafplaats van Atchel,
welke men gedurende de laatste jaren bij herhaalde
overstromingen van de rivier de Jongreep niet droog
voets kan bereiken in den winter.*

*Dat de Belgische wetten geene bijzondere
begraafplaatsen toelaten.*

*Weshalve de Requestrant bij deze aan U, mijne
Heeren, verlof vraagt om onder uw toezigt eene
bijzondere begraafplaats te mogen aanleggen
onder de Gemeente Leende op een gedeelte van
de perceelen Sectie D nummers 458 en 462,
zoals op bijzijnd door hem Requestrant ondertee-
kend kaartje met puntjes kennelijk is aangeduid.*

*'t welk doende enz.....
(w.g.) Jos. Verstraaten*

Atchel, 16 October 1880.

Bron: gemeentearchief Leende inv. nummer 1860

Daags daarna, op de 17e oktober verstuurt hij het verzoek met een geleidebrief naar het gemeentehuis. Hieruit blijkt dat er al op het een en ander is vooruitgelopen want hij schrijft:

Met dezen heb ik het genoeg U te doen geworden het bewuste request en kaartje aangaande den nieuwen kerkhof, die reeds lang is afgepaald, de steenen palen voor eene ijzeren poort in te hangen staan er reeds, binnen kort zal er de haag van 2 meters hoogte om komen, als U lust hebt te komen zien zal ons aangenaam wezen, 't zal zeker uwe goedkeuring wegdragen.

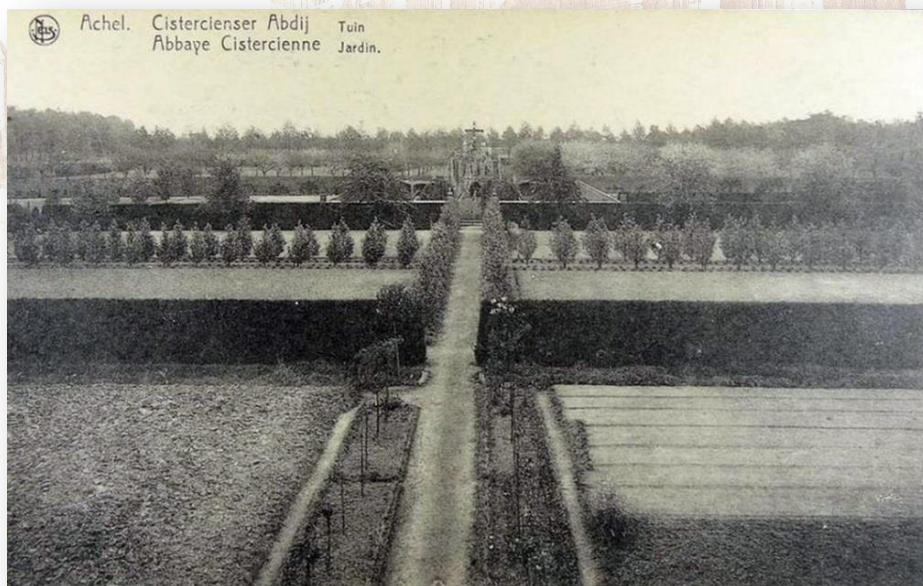
Op den Rösheuvel

Een maand later, op 15 november 1880, laat het college weten toestemming te verlenen tot de aanleg van de begraafplaats.

Op 9 juni 1881 werd het nieuwe kerkhof ingewijd, echter nog zonder calvarieberg. Die kwam pas in 1888.

Zicht vanaf de kapel in noordelijke richting. De calvarieberg met kruis zijn goed herkenbaar op de achtergrond.

De tuin van de abdij werd aangelegd volgens een strakke orthogonale structuur met de begraafplaats op een van de assen.

Op den Rösheuvel

In verhouding was er een grote calvarieberg

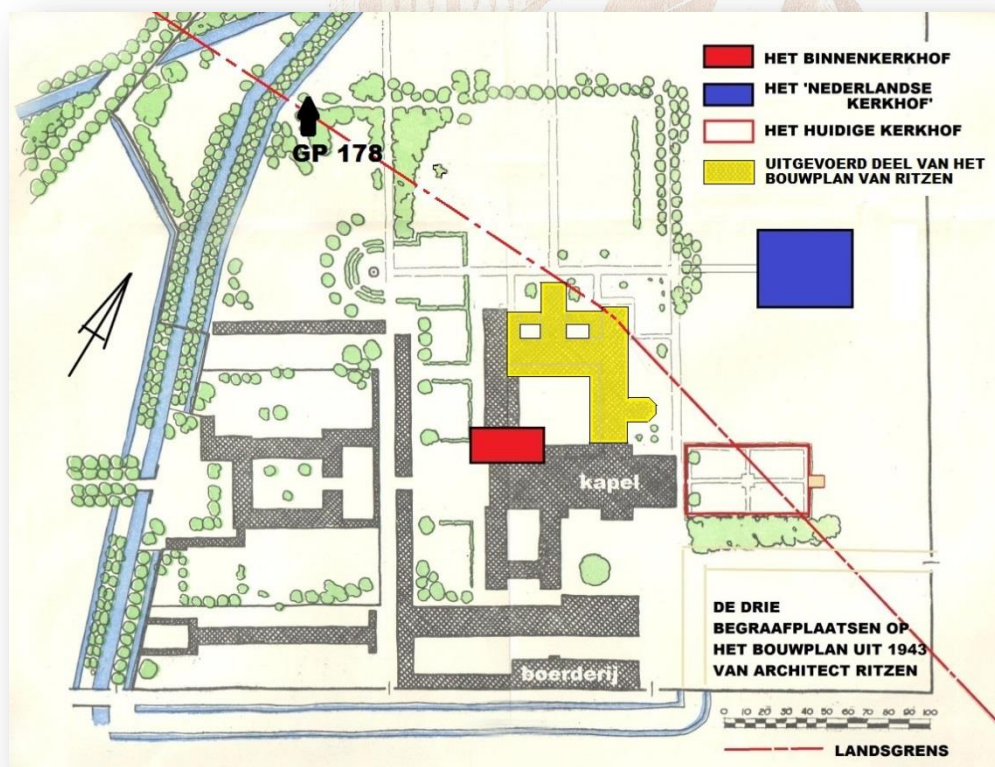

Circa 96 kloosterlingen werden hier begraven waarvan broeder Zacharias Kleiwegt die op 25 januari 1943 overleed de laatste was.

Op den Rösheuvel

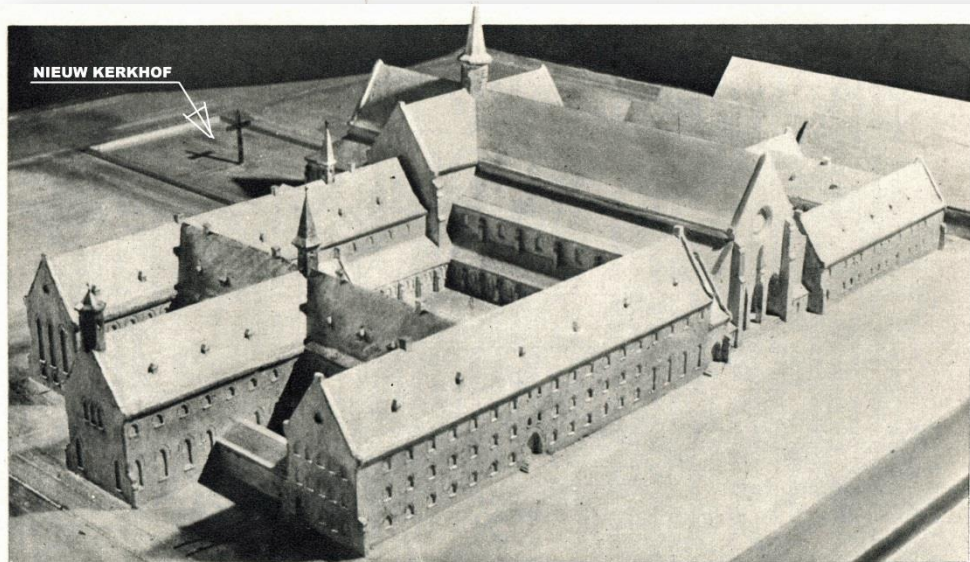
In de zomer van 1945 verdween het puin van de calvarieberg in de fundering van een weg in de tuin.

Op den Rösheuvel

De huidige begraafplaats

In juni 1943 kreeg architect Jos Ritzen uit Antwerpen opdracht een plan te maken voor grootscheepse verbouwing en nieuwbouw. Het plan is echter nooit in zijn geheel uitgevoerd. Slechts 2 vleugels werden voltooid. Ritzen's plan voorzag ook in de bouw van een nieuwe, grotere kapel. Om het plan te kunnen uitvoeren moest het oude binnenkerkhof worden geruimd. Er was nu kennelijk geen juridisch belet meer om een geheel nieuw kerkhof aan te leggen, conform de traditie aan de oostzijde van het koor van de nieuw geprojecteerde kerk. De bouwwerkzaamheden gingen op 17 juli 1945 van start. Het ruimen van de oude begraafplaatsen ging daaraan vooraf. Het werk werd door de monikken zelf gedaan en de verzamelde stoffelijke resten langs de rand van het nieuwe kerkhof herbegraven. Het puin van de oude calvarieberg werd hergebruikt om een weg in de tuin te verharderen. Zodoende kon bij het eeuwfeest in 1946 ook een nieuw kerkhof in gebruik worden genomen.

Bij het nieuwe kerkhof kwam een gedachteniskapel ter nagedachtenis aan de monniken wier graf werd geruimd.

Op den Rösheuvel

Op 4 juli 1945 werd onder leiding van pater Van Velzen begonnen met het opgraven van de stoffelijke resten van de graven op het Nederlands kerkhof.

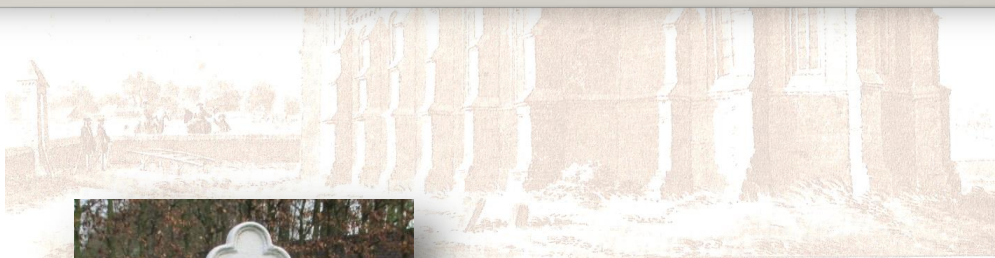

Ook werden de graven van het oude Binnenkerkhof op 16 juli 1945 geopend en de stoffelijke resten overgebracht naar de nieuwe begraafplaats.

Op den Rösheuvel

Tex herinnering

[illegible]

versie juni 2018

Op den Rösheuvel

De aanlegstructuur bestaat uit een viertal vakken rond een centraal kruis. De langs-as ligt in het verlengde van de as van de nieuwe kapel die nooit werd gebouwd. Dat verklaart de kleine afwijking van het verlengde van de as van de bestaande kapel. Alle kruisen zijn uniform van wit geschilderd gietijzer.

november 2012; aangevuld en gewijzigd april 2014 / juni 2018
© W.L.P. Coolen

NB. De abdij, en daarmee ook de begraafplaats, is niet vrij te bezoeken!

Bronnen:

De Achelse Kluis, 1846-1946, jubileumuitgave St. Benedictus-abdij Achel 1946

Momenten uit drie eeuwen kluishistorie, Domien de Jong, Achelse Kluis 1973

Eremietenregels Achelse Kluis, Domien de Jong, Achelse Kluis 1974

Hoe Peter van Eijnatten de Kluis van Achel stichtte, Domien de Jong, Achelse Kluis 1986

150 jaar trappisten in Achel (1846-1996), Luc van de Sijpe, 1996